

Inovace bakalářského studijního oboru Aplikovaná chemie

<http://aplchem.upol.cz>

CZ.1.07/2.2.00/15.0247

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem a státním
rozpočtem České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ
KOMORA OLOMOUC

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

13. Lekce

Evropská integrace, světový a evropský měnový systém

Struktura lekce:

- 13.1 Transnacionální korporace
- 13.2 Historický vývoj a uspořádání
- 13.3 Ekonomická integrace Evropy
- 13.4 Přehled integračních uskupení
- 13.5 Přehled nejdůležitějších mezinárodních ekonomických institucí významných pro ČR

Struktura lekce:

13.6 Funkce a postavení centrální banky

13.7 Evropská centrální banka a Evropský systém centrálních bank

13.1 Transnacionální korporace

Transnacionální čili nadnárodní korporace (TNC) jsou většinou mamutí firmy, které mají pobočky, podniky či závody v několika zemích, minimálně ve dvou.

Část z těchto TNC je označována i jako **multinacionální korporace** (mezinárodní), neboť jejich kapitál se skládá z kapitálů pocházejícího z více zemí.

13.1 Transnacionální korporace

Působení transnacionálních korporací na mezinárodních trzích má své **kladné i záporné stránky.**

+

skutečnost, že investice takovýchto velkých TNC znamenají v daném státě a ve vybrané lokalitě pracovní příležitosti pro tisíce lidí.

13.1 Transnacionální korporace

- často však dochází k daňovým únikům daného státu, v němž je určitá výroba lokalizována.

13.1 Transnacionální korporace

Kapitálové přesuny v rámci TNC (včetně pohybu peněz) nelze obvykle ani účetně ani statisticky zachytit, neboť se provádějí systémem tzv. **transferových cen**. Tyto ceny jsou prakticky jakýmsi „vnitropodnikovými cenami“, za které se uvnitř korporace vyrovnávají obchodní závazky v rámci „vnitřních“ obchodních transakcí.

13.1 Transnacionální korporace

Nejsou to ceny tržní, dochází k neviditelnému transferu kapitálu z importující země do země exportující, tím také dochází k daňovým únikům.

13.2 Historický vývoj a uspořádání

Mezinárodní měnový systém (MMS) je tvořen různými měnovými prostředky a institucemi, které fungování mezinárodních plateb a výměn umožňují a regulují.

Jeho současný stav je dán výsledkem **tzv. Kingstonských dohod** z roku 1976.

Tyto dohody podepsaly členské státy Mezinárodního měnového fondu (ČR je členem MMF) v Kingstonu na Jamajce.

13.2 Historický vývoj a uspořádání

Mezinárodní měnový systém tvoří:

- národní měny jednotlivých zemí,
wwwwwwwwww
- dollar, euro, respektive dohodnutá měna

13.2 Historický vývoj a uspořádání

MMF

- kromě jiných funkcí i pověření vyrovnávat mezinárodní měnové vztahy členských zemí
- členské státy vložily do MMF určité finanční prostředky
- MMF vede tyto prostředky na jejich účtech a provádí mezinárodní zúčtování
- patří mezi významné světové organizace

13.2 Historický vývoj a uspořádání

- patří mezi významné světové organizace
- je to účelová organizace zřízená OSN, jejím posláním je regulace a úprava mezinárodních měnových vztahů
- členské státy OSN jsou většinou současně i členy MMF

13.3 Ekonomická integrace Evropy

- ESUO
- EHS
- EUROATOM
- Evropská rada
- Evropský parlament
- Účetní dvůr ES

- EMS

EU

13.4 Přehled integračních uskupení

Mikroekonomická integrace leží v oblasti podnikové ekonomie a je plně v rozhodování majitelů či managementu firem či institucí

Makroekonomická integrace má 5 stupňů s tímto označením:

13.4 Přehled integračních uskupení

1. Pásmo volného obchodu

je formou mírné integrace, kdy členské státy takového uskupení mezi sebou ruší tarify a kvóty vzájemného obchodu. Každá země si však ponechává vlastní nezávislou obchodní politiku vůči nečlenským zemím.

13.4 Přehled integračních uskupení

2. Celní unie

znamená vyšší integraci, neboť kromě obchodní politiky pásma volného obchodu vůči sobě navzájem uplatňují členské státy celní unie společnou a jednotnou celní politiku vůči všem nečlenským státům.

13.4 Přehled integračních uskupení

3. Společný trh

umožňuje volný pohyb výrobků a služeb mezi členskými státy, jakož i volný pohyb výrobních faktorů, tj. práce a kapitálu.

13.4 Přehled integračních uskupení

4. Hospodářská unie

představuje koordinaci a harmonizaci národních hospodářských politik jednotlivých členských států navzájem. Tato forma hospodářské integrace již vyžaduje zřízení nadnárodního (nadstátního) hospodářského centra, která má významnou pravomoc proti členským státům.

13.4 Přehled integračních uskupení

5. Úplná hospodářská integrace (unie),

kdy dochází navíc ke sjednocení měnové, fiskální, sociální a anticyklické (hospodářské) politiky všech členských států unie. Toto je dnešní integrační uskupení v Evropě, tedy EU.

13.4 Přehled integračních uskupení

Tato forma nadstátní integrace si žádá vytvoření řídicích struktur, která například v Evropské unii představuje Rada Evropy, Evropský parlament, Evropská banka či Evropské soudy.

13.5 Přehled nejdůležitějších mezinárodních ek. institucí významných pro ČR

1. **WTO** – světová organizace obchodu, která vznikla rozšířením původní instituce GATT (Všeobecná dohoda o clech a obchodu)
2. **IMF** (Mezinárodní měnový fond, česky MMF)
3. **Světová banka**
4. **IBRD** (mezinárodní banka pro obnovu a rekonstrukci)

13.5 Přehled nejdůležitějších mezinárodních ek. institucí významných pro ČR

5. EBRD (evropská banka pro obnovu a rekonstrukci)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ
KOMORA OLOMOUC

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace bakalářského studijního
oboru Aplikovaná chemie

13.6 Společná měnová politika EU a společná měna

Podmínky, které vedly a i nadále slouží k posouzení přijatelnosti zavedení společné měny v jednotlivých členských státech, vešly ve známost pod označením **maastrichtská konvergenční kritéria**.

- 1) dosažení vysokého stupně cenové stability
- 2) dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí

13.6 Společná měnová politika EU a společná měna

3) Dodržování normálního kursového rozpětí vůči měnám potenciálních členských států

4) Dlouhodobá úroveň úrokové míry

Kontrolu těchto měnových kritérií určených Maastrichtskou smlouvou zajišťoval **Evropský měnový institut** (EMI), který zanikl ustavením Evropské centrální banky, která převzala jeho úkoly.

13.7 Evropská centrální banka a Evropský systém centrálních bank

Evropská centrální banka je řídicím a koordinačním střediskem pro určování monetární politiky těch členů EU, které jsou účastníky měnové unie.

Její **základní povinností** je dbát o udržení cenové stability v rámci evropského měnového systému a podporovat přijatou hospodářskou politiku celé unie.

13.7 Evropská centrální banka a Evropský systém centrálních bank

Mezi další **hlavní funkce ECB** patří zejména:

- formulovat a realizovat monetární politiku EU,
- vykonávat bankovní dohled nad obchody běžných komerčních bank jednotlivých členských států,
- emitovat (a případně stahovat) bankovky a mince euro

13.7 Evropská centrální banka a Evropský systém centrálních bank

- řídit devizové obchody,
- spravovat devizové rezervy členských států,
- určovat výši zásadních a podstatných úrokových sazeb
- rozhodovat o výši minimálních povinných rezerv
- zajišťovat, zpracovávat a poskytovat statistiky, atd.

13.7 Evropská centrální banka a Evropský systém centrálních bank

Nezávislost ECB i národních centrálních bank má čtyři formy, označované jako:

- **institucionální** nezávislost
- **osobní** nezávislost
- **věcná** nezávislost
- **finanční** nezávislost

13.7 Evropská centrální banka a Evropský systém centrálních bank

Evropský systém centrálních bank (ESCB)

obsahuje ECB a národní centrální banky všech členských států EU.